

SAĞLIK ÖDEMELERİNDE YENİ BİR KAVRAM: MEDİKAL MUHASEBE

Mustafa KÖRDEVE¹

ÖZ

Ülkemizde 2003 yılında başlayan sağlıkta dönüşüm programı ile ciddi gelişmeler yaşanmıştır. Özellikle sosyal sigortalar kurumunun kurulması ve özel hastanelerin tüm sağlık sigortalarına hizmet vermeye başlaması beraberinde yeni kavramları da getirmiştir. Özel sağlık kuruluşları verdikleri hizmetleri SGK aracılığıyla devletten talep etmeye başlamışlardır. Böylece özel sağlık kuruluşlarında medikal muhasebe terimi yerini almıştır. Bu yeni kavram özel sağlık kuruluşları için hayati öneme sahiptir. Bu nedenle bu araştırmada her geçen gün önemi artmakta olan medikal muhasebe kavramı üzerinde durulmuştur. Böylece bu alana yeterli önemin gösterilmesi amaçlanmıştır. Araştırma medikal muhasebede görev yapmış olan yazarlarca hazırlanmıştır. Bu araştırma ile devlet yetkililerinin de bu alana ilgi göstermesi hedeflenmiştir. Böylece hem medikal muhasebenin önemine dikkat çekilerek hem de alanında uzman personelin yetiştirilip istihdam alanı oluşturulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Medikal Muhasebe, Medikal Muhasebe Uzmanı, Medula

A NEW CONCEPT IN THE HEALTH CARE PAYMENTS: MEDICAL ACCOUNTING

ABSTRACT

The important developments have been experienced in the health system of our country with the health transformation program that started in 2003. Especially the establishment of social insurance institutions and the start of private hospitals to serve all health insurances have brought new concepts. Private healthcare institutions have begun to demand their service fees from the government through SGK. Thus, medical accounting concept has taken its place in private health institutions. This new concept has vital for private healthcare providers. For this reason, it was focused on emphasized the medical accounting concept that have been increased the importance day by day in the research. Thus, it has been aimed to show sufficient importance to this area. The research was written by authors served in the medical accounted. With this research, it was aimed that state authorities will show interest in this field. In this way, it was targeted to draw attention to the importance of medical accounting and to create a field of employment by raising expert personnel in the field.

Keywords: Medical Accounting, Medical Accounting Specialist, Medula

¹ Dr., İstanbul Gedik Üniversitesi, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Meslek Yüksekokulu, kordevemustafa@gmail.com

Derleme, Gönderim Tarihi: 11.01.2017 Kabul Tarihi: 19.5.2017

Giriş

Sağlık insan hayatında her şeyden önde gelmektedir. Sağlık uluslararası alanda da bir ülkenin gelişmişlik düzeyinin gösteren en önemli etkenlerden birisidir. Sağlık hizmetlerinin önemi yüksek olmasına rağmen arzı ise yeterli seviyede verilememektedir. Bunda sağlık hizmeti alımı ihtiyacının ne zaman çıkacağına belli olmaması, girişimcinin sağlık sektörüne giriş sınırlamaları (Mutlu, 2006, s. 58), hizmetlerin ve insan kaynaklarının coğrafi olarak dengesiz dağılımı, sağlık hizmetlerine erişim ve kullanım sorunu (Kaya, 2008, s. 22) gibi birçok neden vardır. Dünyada birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de sağlık hizmetleri devlet eliyle yürütülmektedir. Devlet ise bu görevini hem kamu sağlık kuruluşları hem de özel sağlık kuruluşları ile yerine getirmektedir. Ülkemizde sağlık hizmetlerinin gerçekleştirilmesinde en önemli finansman kaynağı devlet bütçesidir (Orhaner, 2006, s. 6). Sağlık hizmetlerinin sunumu ile ilgili olarak değişimler yaşanmaktadır. Hizmetlerin sunumundaki değişim, beraberinde hizmetlerin finansmanı ile ilgili değişimleri de getirmiştir (İstanbulluoğlu, Güleç ve Oğur, 2010, s. 87). Sağlık kuruluşlarından hizmet alan bireylerin sağlık giderleri sadece devlet bütçesinden değil farklı sigorta şirketlerince sigorta primlerinden de karşılanmaktadır. Hizmet alımı sonrası oluşan ücret, sağlık kuruluşu tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) fatura edilmek kaydıyla talep edilmektedir. SGK, sağlık harcamalarındaki artan giderleri kontrol altına almak için bazı sınırlandırmalar getirmiştir (Aytekin, Aytekin, 2010, s. 164). Sağlık hizmetlerinin giderlerinin takip edilmesi işini özel sağlık hizmeti sunucularında medikal muhasebe birimi takip etmektedir. Medikal muhasebe sadece fatura takibi yapmamakta aynı zamanda hekim işe başlama süreçlerini, kurum fiyatlandırma politikalarını, anlaşmalı kurumları ve daha pek çok görevi de takip etmektedir.

1. Medikal Muhasebenin Tarihsel Gelişimi

Sağlık hizmetlerinde finansman sisteminin amacı hizmetin uygun yer ve zamanda, uygun kişi ve kurumlarca, etkili ve verimli bir şekilde verilmesini sağlamaktır (Yıldırım, Yıldırım ve Erdem, 2011, s. 73). Uluslararası kriterlere uygun sağlıklı yaşam hakkının gerçekleştirilmesi için sağlık hizmetlerinin hem kaliteli hem de tüm bireyleri kapsayacak şekilde sağlanması gerekmektedir (Çelikay ve Gümüş, 2011, s. 59).

Türkiye’de 1980 yılından itibaren sağlıkta çeşitli düzenlemeler yapılmıştır ancak en kapsamlı çalışma 2003 yılında yapılmıştır (Lamba ve ark., 2014, s. 54). Medikal muhasebe süreci, 2003 yılında öncelikle Emekli Sandığı ve Devlet Memurlarına Maliye Bakanlığı’nın fiyat tespit ve uygulama kitapçığı olan ve eski adıyla Bütçe Uygulama Tebliği’ne (BUT) göre sağlık hizmetlerinin ödemelerinin tek çatı altında kararlaştırılması ile başlayan bir süreçtir

Emekli Sandığı’na bağlı çalışanların sağlık giderleri Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü’ne, Devlet Memuru olarak aktif görev yapanların sağlık giderleri sevki geldiği kurumun kendisine ve Bağ-Kur’a bağlı çalışanların sağlık giderleri ise Bağ-Kur genel müdürlüğüne manuel faturalar düzenlenerek evrak teslimleri yapılmaktaydı.

20.05.2006 tarihli ve 26173 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5502 sayılı Kanunla Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Başkanlığı kurulmuştur

(www.mevzuat.gov.tr). SGK Başkanlığı T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü ve Bağ-Kur Genel Müdürlüğünü aynı çatı altında birleştirmiştir. Böylelikle sigorta hak ve yükümlülüklerinin eşitlendiği, mali olarak sürdürülebilir tek bir emeklilik ve sağlık sigortası sisteminin kurulması öngörülmüştür.

Sosyal devlet anlayışı gereği, Eylül 2006 tarihinde Medula Welf adındaki WEB servisi üzerinden yapılan işlemlerde, SSK mensubu ve Bağ-Kur hastalarının ÖSHS'lerden hizmet almalarına yönelik başlatılan uygulamaya, 2008'tarihine kadar Bütçe Uygulama Tebliği fiyat tarifesine göre yapılmaya devam edildi.

Eylül 2008 tarihinde yeni adıyla ve ödeme kurumu olan SGK Başkanlığı'nın SUT (Sağlık Uygulama Tebliği) adını verdiği hem hizmet hem fiyat listeleriyle birlikte SSK mensubu hastaların faturaları genel fatura halinde Sosyal Sigortalar Genel Merkezi müdürlüklerine tüm hastaların evraklarıyla beraber teslim edilmeye başlandı.

2007 yılından itibaren SSK, BAĞ-KUR ve Emekli Sandığı ödemeleri SGK bünyesinde toplanmış (Memişoğlu ve Kalkan, 2016, s. 658), 01.10.2008 tarihinde yerinde bir sağlık politikasıyla tüm hastaneler birleştirilerek, Emekli Sandığı, Devlet Memuru, Bağ-Kur ve SSK ayrımı da ortadan kalkmıştır. Sosyal Güvenlik Kurumu'nun çatısı altında Emekli Sandığı, Devlet Memuru, Bağ-Kur ve SSK'nın birleştirilmesiyle sağlık ödemelerinde sağlık hizmet sunucularının tek muhatabı SGK olmuştur.

2009 tarihinde yeni sözleşmeler ve örnekleme yöntemiyle evrak teslimlerine devam edildi. Bu uygulamayla Medula Sisteminin ve Merkez Müdürlüklerinin çok iyi işler hale geldiğini söylenebilir. 2010 yılında özel hastaneler sınıflandırılarak, özel hastanelerin alacakları ilave ücretler belirlenmiştir(Tatar, 2011, s. 128).

Tıbbi malzemelerde Kamu İhale Kurumu (KİK) fiyatları araştırılarak fiyat tespiti yaparken, SUT kodlu malzemelerin SGK tarafından yayınlanmasıyla sektörde büyük bir rahatlama meydana gelmiştir.

1.1. Medula Nedir?

Medikal Ulak (Medikal+Ulak), yani sağlık ağı anlamına gelen MEDULA Genel Sağlık Sigortası (GSS) ile sağlık tesisleri arasında, sağlık tesislerinin iç süreçlerine müdahale etmeksizin fatura bilgisini elektronik olarak toplamak ve hizmetlerin ödenmesini gerçekleştirmek için oluşturulmuş bütünlük sistemidir(www.tkhk.com.tr). Medula, Medula Kullanım Kılavuzu ve Biyometrik Kimlik Doğrulama Sistemi Kullanım Kılavuzu beraberinde çalışan ortak provizyon takip sistemidir.

Sosyal Güvenlik ağı olan Medula sistemi, hem sağlık hizmet sunucularına, hem hastalara, hem de SGK görevlilerine çok büyük kolaylıklar sağlamakla beraber, otokontrol mekanizmasıyla hastane ve hekimlerin kayıt altında tutulmasına, suiistimallerin önlenmesine, kâğıt israfının azaltılmasına, gereksiz iş yükü ve hataların azaltılmasına çok büyük katkı sağlamıştır.

1.2. Örnekleme Nedir?

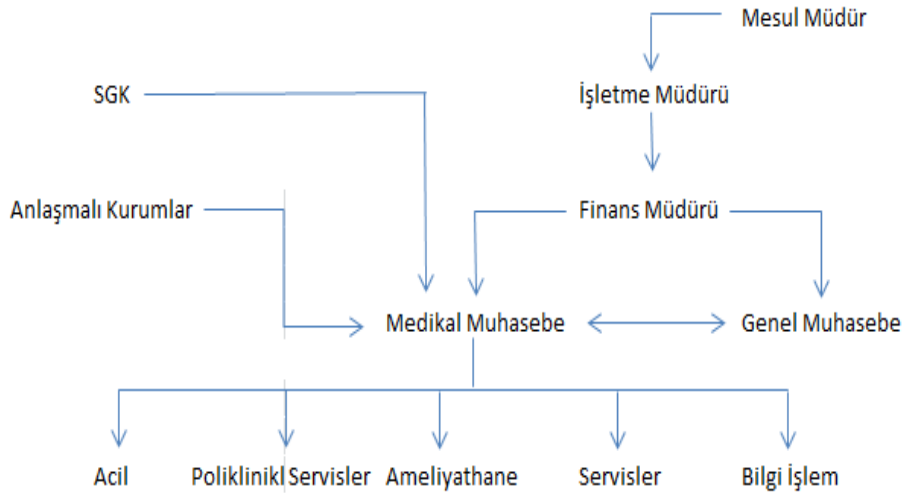
Sağlık kurumları tarafından sağlık hizmeti verilen genel sağlık sigortalısı ve bunların bakmakla yükümlü oldukları kişilere ait başvuru numaraları; Sağlık Uygulama Tebliği hükümlerine göre %5 oranında genel sonuçlar verecek şekilde medula sistemi tarafından örneklenir. Medula hastane sistemi tarafından küsuratlı çıkan örnekleme sayısı bir üst sayıya tamamlanır (<http://www.saglikaktuel.com/>). Örnekleme düşen hasta dosyaları hazırlanarak ilgili ilin SGK başkanlığına çıktı şeklinde teslim edilir. Böylece SGK ilk planda tüm faturaları değil de örnekleme düşen faturaları incelemeye alarak iş yükünü hafifletmiş olur.

2. Medikal Muhasebe

‘Muhasebe, işletmelerin finansal nitelikteki varlık, kaynak ve işlemlerine ait bilgileri belirli kural ve esaslar çerçevesinde üreten ve bu bilgileri ihtiyaç duyanlara ileten bir bilgi sistemidir. ’ (Karakaya, 2004, s. 5). Medikal muhasebe kavramı ise muhasebeden daha farklı bir kavramdır.

Sağlık kuruluşundan hizmet alımı sonucu oluşan maliyetlerin SGK’ya fiyatlandırılmasını, fatura edilmesini, faturaların takibini, tahsilini sistematik olarak takip eden muhasebe departmanının gerçekleştirdiği işlemlere Medikal Muhasebe, bu süreçleri takip eden uzmana ise Medikal Muhasebe Uzmanı denilmektedir.

Sağlık hizmetleri finansmanı, farklı yollarla toplanan fonların farklı şekillerde kullanımı ile sağlanır(Uğurluoğlu ve Özgen, 2008, s. 136). Medikal muhasebe çalışanı bu fonlara göre alacakları takip etmektedir.

Şekil 1. Medikal Muhasebe İş Akış Şeması

2.1. Medikal Muhasebenin Görevleri

Medikal muhasebe biriminin dolayısıyla medikal muhasebe uzmanının farklı ama kendi içinde bir bütün oluşturan görevleri vardır. Bu görevler sadece bir alanla ilgili olmayıp hastanın sağlık kuruluşuna gelmesinden taburcu olmasına kadar süren kompleks bir takiptir. Medikal muhasebe uzmanı sadece hizmet alımı sonucu oluşan gideri SGK'ya tahakkuk ettirmekle görevli değildir. Aynı zamanda anlaşmalı kurumlar, özel sigortalar, iş kazaları, hekim sözleşmeleri ve daha birçok görevle yükümlüdür. Ülkemizde artık tüm özel hastanelerde ayrı bir birim olarak görev yapmakta olan medikal muhasebenin görevlerini kapsamlı ve maddeler halinde aşağıdaki gibi sıralayabiliriz.

a) Medikal muhasebe iş süreçleri

- SGK, Özel Sigorta, Banka ve Diğer anlaşmalı kurumların sözleşme süreçlerini takip etmek ve sonuçlandırmak,
- Şirketin Yönetim Kurulu değişiklikleri olması halinde bilgi sahibi olmak ve kurumlar nezdindeki evraklarını takip etmek,
- Sözleşmeye ek protokol süreçlerini takip etmek,
- Sözleşme süreçlerinin tabi olduğu Ruhsat ve Faaliyet işlemlerini yakından takip etmek,
- Hekimlerin işe başlama, işten ayrılma, izin gibi süreçlerini takip ederek SGK'ya bildirmek; tıbbi cihaz tanımlamalarını, branş ilavelerini takip etmek ve sonuçlandırmak,
- Hizmet alım sözleşmelerini takip etmek ve evrak süreçlerini tamamlamak,
- Kurum tedavi evraklarını sözleşme ve tedavi protokolleri çerçevesinde faturalandırmak ve açık evrak takiplerini günlük olarak güncellemek,
- Kurum evrak teslimlerinin avans, icmal ve ödeme yazılarıyla birlikte teslimatlarının yapılması ve ödeme planına alınmasını sağlamak,
- SGK'nın aylık ödeme planında olan avans ve genel tedavi faturası ödemelerinin takiplerini yapmak,
- SGK tarafından yapılan kesintilerde evrak itiraz ve komisyon aşamalarını takip etmek, gerektiğinde üst komisyon süreçlerini takip etmek; kesintilerden kaynaklanan tutarların KDV iadelerini sağlamak,
- Sağlık Uygulama Tebliği (SUT) çerçevesinde güncel mevzuat takiplerini yapmak ve ilgili tüm bölümler ile paylaşmak,
- Ceza-i şartlara ve/veya evrak iadelerine neden olan süreçleri kurum içerisinde tamamlamak ve sürdürülebilirliğini sağlamak,
- Hekimle tedavi uygulamalarını dosya üzerinden kontrol etmek ve dosya eksikliklerinin giderilmesini sağlamak kaydıyla kurumun ceza almasını önlemek,
- Güncel mevzuat ve sözleşme değişiklikleri konusunda hekimlerin bilgilendirilmesini sağlamak.

b) Medikal muhasebenin bilgi işlem süreçleri;

- Yapılan muayene, tetkik veya ameliyat hizmetlerinin eksiksiz olarak hastane otomasyonuna tanımlatılması.

- Sözleşme protokollerine uygun olarak fiyatların tanımlanması ve güncelleştirilmesi
- Hekimlik tanımlamalarının yapılması ve kayıt süreçlerine hazır hale getirilmesi
- Hekimlerin e-reçete veya e-imza süreçlerinin tamamlanması

c) Medikal muhasebenin poliklinik acil servis süreçleri;

- Adli Vaka-İş Kazası ve Trafik Kazası kurum evrak takipleri kontrol etmek,
- Provizyon süreçlerinin kontrolünü sağlamak,
- Müdahale yapılan hastaların girişlerini ve evrak kontrolünü yapmak, gününbirlik tedavi işlemlerini kontrol etmek, evrak kaşe ve imza kontrollerini yapmak,
- Güncel mevzuat ve sözleşme değişikliklerini, birim sorumlusu ve personeliyle paylaşmak
- Kurum mensubu tüm hastaların provizyon süreçlerini kontrol etmek ve faturalandırarak, muayene tetkik ve diğer hizmet kayıtlarının eksiksiz olup olmadığını kontrol etmek,
- Laboratuvar, görüntüleme, patoloji ve ileri tetkik sonuçlarının takipleri yapmak
- Raporlu tedavilerin evrak takipleri (FTR, ESWT, ESWL), kurum evrak gönderimlerinin eksiksiz yapılması.

d) Medikal muhasebenin satın alma süreçleri;

- Tıbbi malzeme tanımlarının mevzuat ve sözleşme kurallarına uygun olarak fatura aşamasında kontrolleri yapmak,
- Tıbbi malzemelerin UBB, SUT ve Firma tanımlayıcı kodlarının sisteme tanımlanması,
- Malzemelerin son kullanma tarihlerini kontrol etmek ve faturalandırmak,
- Firma sözleşmelerinin eksiksiz olmasını ve mevzuata göre güncellenmesini yapmak,
- Fatura, irsaliye ve barkodların temin süreçlerini tamamlamak,
- Güncel mevzuat ve sözleşme değişiklikleri konusunda Satın almanın bilgilendirilmesi.

e) Medikal muhasebenin eczane süreçleri;

- İlaç tanımlarının mevzuat ve sözleşme kurallarına uygun olarak fatura aşamasında kontrollerini yapmak,
- İlaç barkod bilgilerinin otomasyon kontrollerini yapmak,
- Kan ürünlerine ait barkod ve mor reçetelerin takiplerini yapmak,
- Raporlu ilaç takiplerini, ilaç veya kan ürünlerinin son kullanma tarihlerini kontrol etmek ve faturalandırmak.

f) Medikal Muhasebenin Yatan Hasta ve Ameliyathane Süreçleri

- Kurum mensubu yatan tüm hastaların provizyon ve onay işlemlerini kontrol etmek,
- Tedavi uygulanan hizmetle fatura edilen hizmetlerin dosya kontrollerini yapmak,
- Evrak kaşe ve imza kontrollerini yapmak,
- Pre-Op / Post-Op laboratuvar, görüntüleme, patoloji ve ileri tetkik sonuçlarının takiplerini yapmak,

- Güncel mevzuat ve sözleşme değişiklikleri konusunda birim sorumlusu ve elemanlarını bilgilendirmek,
- Yatan hasta dosyalarının eksiksiz bir şekilde tamamlanması
- Epikriz detay formlarının tamamlanması
- Kullanılan malzeme, ilaç ve kan ürünlerine ait son kullanma tarihlerinin takipleri ve faturalandırmalarının yapılması. Mor, Yeşil, Kırmızı ve Turuncu reçeteli ilaçların reçete takiplerini yapmak
- Konsinye veya stok malzemelerinin kullanılan barkod veya stiker ürünlerinin kontrollerini yapmak.

g) Medikal Muhasebenin Genel Muhasebe Süreçleri

- Kuruma bağlı şirketlerin 4A prim kesintilerinin mahsuplaştırılması için evrak takipleri yapmak ve genel muhasebeyi bu konuda bilgilendirmek,
- Kurum faturalarının düzenlenmesi ve ödeme takiplerinin yapılabilmesi için genel muhasebe ile paylaşılması,
- Provizyon problemlerinden kaynaklanan fatura veya e-fatura iptallerinin takipleri,
- Dönemsel evrakların kapatılması ve sonlandırılması hakkında bilgilendirmek,
- SGK ödeme takiplerini sonuçlandırmak ve bilgilendirmek.

h) Medikal muhasebenin finans müdürlüğüne bağlı iş süreçleri;

- Şirketin yönetim kurulu değişikliklerinin takibi ve kurumlara ait evrak süreçlerini takip etmek
- Anlaşmalı olan tüm kurumlarımızın sözleşme, ek protokol ve uygulamaları konusunda güncel bilgi paylaşımını sağlamak,
- Anlaşmalı Kurumlar ve SGK faturalandırmaların dönemsel işlemlerini sonlandırmak ve bu bilgilerini eksiksiz bir şekilde üst yönetimle paylaşmak,
- Sözleşmeden doğan evrak iadeleri, savunma talep yazıları ve ceza-i işlemler konusunda bilgi paylaşımı yapmak,
- SGK uygulamalarının SUT değişiklikler konusunda (ek hizmet veya fiyat) bilgi paylaşımlarını anlaşılır şekilde bilgilendirmek.

3. Medikal Muhasebenin Önemi

ÖSHS'ye gelen hastaların SGK'ya fiyatlandırılması, fatura edilmesi, faturaların takibi esnasında yapılacak hatalara SGK'ca yüksek tutarlarda ceza kesilmektedir. ÖSHS'ye fatura edilen bu cezalar, ÖSHS'ye hem maddi anlamda ciddi zarar vermektedir hem de toplum nezdinde kurum imajını zedelemektedir. Bu nedenle ÖSHS'ler bu ve benzeri cezalara maruz kalmamak için medikal muhasebe departmanına daha fazla önem vermekte ve burada çalışacak personeli özenle seçmeye dikkat etmektedir. Sosyal güvenlik kurumunca özel sağlık hizmeti sunucularından sağlık hizmeti satın alım sözleşmesine göre kesilen cezaların (www.sgk.gov.tr) bazıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1. Kurumca Tıp ÖSHS'lere Kesilen Bazı Ceza ve Tutarları*

Ceza Nedeni	Minimum Ceza Tutarı
Kurumca örneklemeğe dâhil edilmeksizin tamamı incelenen fatura konusu işlemlerin Kuruma ayrı ayrı fatura edilmediğinin tespiti halinde, her bir fatura için	200 TL
Hastaya sunulmuş olan hizmetleri ve ilave ücreti gösterir belgenin süresi içerisinde hastaya/hasta yakınına verilmemesi halinde her bir hasta için	3.000 TL
Acil halin sona ermesi sonrasında acil halin sona erdiğine ve müteakip işlemlerin ilave ücrete tabi olduğuna dair hastaya/hasta yakınına gerekli bilgilendirmenin yapılmaması halinde her bir hasta için	3.000 TL
Yapılan işlemin ait olduğu branş dışında başka bir branşta Kuruma fatura edildiğinin tespiti halinde her bir takip için 3.000 TL'den az olmamak üzere branş dışı fatura edilen işlem bedelinin 5 (beş) katı tutarında	15.000 TL
SUT'a göre MEDULA sistemine girilmesi zorunlu tıbbi malzemenin girilmediğinin tespiti halinde, her bir tıbbi malzeme için	500 TL
Fatura eki belgelerin SUT'ta öngörülen şekilde usulüne uygun olarak düzenlenmediğinin veya iletilmediğinin tespiti halinde her bir belge için	200 TL
Fatura ve/veya eki belgeler üzerinde Kurum zararına sebebiyet verilecek şekilde tahrifat yapıldığının tespiti halinde	2000 TL
Kurumca finansmanı karşılanmayan sağlık hizmetlerini Kurumca finansmanı karşılanan sağlık hizmetleri gibi göstererek Kuruma fatura ettiğinin tespit edilmesi halinde	2000 TL

*Belirtilen cezalar her bir takip için hizmet bedelinin 5 katı tutarında uygulanır.

*Ceza tutarları 100.000 TL (dahil) ye kadar olan sağlık hizmeti sunucularına göre baz alınmıştır.

Tabloda görüldüğü üzere yanlış veya hatalı işlem sonrası ÖSHS tahakkuk ettirilen ceza tutarları, ÖSHS'leri hem mali olarak hem de imaj olarak olumsuz

etkileyebilmektedir. Bu nedenle medikal muhasebe iş takibinin görevli personelce titizlikle takip edilmesi gerekmektedir.

Tablo 2. Medikal Muhasebe Çalışanından Kaynaklanan Ceza Sebep Ve Tutarları*

Hastane Adı	Yapılan İşlem Hatası	Toplam Ceza Tutarı
X Hastanesi	Acil Poliklinik hastasının yanlış fatura edilmesi	12.000 TL
Y hastanesi	Yapılan işlemin ait olduğu branş dışında başka bir branşta Kuruma fatura edilmesi	60.000 TL
Z hastanesi	Finansmanı karşılanmayan sağlık hizmetlerinin fatura edilmesi	36.000 TL
T hastanesi	Yapılan işlemin ait olduğu branş dışında başka bir branşta Kuruma fatura edilmesi	50.000 TL

*Ceza tutarları SGK tarafından yayınlanmadığından veriler ilgili hastanelerle bire bir görüşme esnasında elde edilmiş ve hastane isimleri yazılmamıştır.

Tablo 2’de görüldüğü üzere medikal muhasebe birimi çalışanın yaptığı hata sonucu kesilen bu cezalar nedeniyle ÖSHS’ler sektörde ayakta durmakta zorlanmakta ve varlığını devam ettirememesi riskiyle karşı karşıya kalmaktadır. Karlılık oranının da düşük olması özel sağlık sektörüne yatırımları kısıtlamaktadır. Ülkemizin sağlık kuruluşu azlığı da dikkate alındığında hem sektör hem de ülke olumsuz etkilenmektedir. Dolayısıyla bu ve benzeri hataların minimize edilmesi ya da hiç yapılmaması alanında uzman medikal muhasebecilerce gerçekleştirilebilecektir.

Tablo 3. Yıllara göre yataklı sağlık kurumları

Yıllar	Genel Toplam	Toplam	Sağlık Bakanlığı'na bağlı	Üniversite	Diğer ⁽¹⁾	Özel
2000	10 747	1 183	861	42	19	261
2001	10 581	1 199	870	43	19	267
2002	9 685	1 156	774	50	61	271
2003	9 183	1 174	789	50	61	274
2004	9 038	1 217	829	52	58	278
2005	8 870	1 196	793	53	57	293
2006	9 831	1 203	767	56	49	331
2007	11 839	1 317	848	56	48	365
2008	13 818	1 350	847	57	46	400
2009	15 205	1 389	834	59	46	450
2010	26 993	1 439	843	62	45	489
2011	27 997	1 453	840	65	45	503
2012	29 960	1 483	832	65	45	541
2013	30 116	1 517	854	69	44	550
2014	30 176	1 528	866	69	37	556

(1) "Diğer" grubu altında Belediyelere ait yataklı sağlık kurumları kapsamıştır.

(2) Ayrıca, 2002 yılı ve sonrasında Milli Savunma Bakanlığı'na ait hastanelerde bu gruba dahil edilmiştir (www.tuik.gov.tr).

Tabloda görüldüğü üzere ülkemizde, özel hastaneler, kamu hastanelerinin yaklaşık %50'sini oluşturmaktadır. Diğer bir ifadeyle sağlık sektörünün çok önemli bir yükünü özel hastaneler çekmektedir. Özel teşebbüsün artmasını sağlamak ve var olan kurumların da ayakta kalabilmelerini sağlamak için alınacak önlemlerden birisi de bu kurumlara kesilen cezaların minimuma indirilmesi olacaktır. Bu da mevcut sistem içerisinde alanında uzman medikal muhasebe çalışanlarının yetiştirilmesi ve istihdam edilmesi ile sağlanabilir.

Sonuç

Bu çalışmada medikal muhasebe kavramının önemi ortaya konulmak istenmiştir. Medikal muhasebe çok önemli bir departman olmasına rağmen henüz istenilen seviyede ön plana çıkarılamamıştır. Bu nedenle çalışmada, sektördeki deneyimleri ve iş süreçlerini yazılı hale getirerek medikal muhasebeye dikkat çekilmek istenmiştir.

Mevcut yapı içerisinde medikal muhasebe kavramı her geçen gün daha da önemli hale gelmektedir. Hem özel sağlık hizmeti sunucularının ceza almaması veya cezai işlemleri minimum seviyeye indirmek hem de SGK'nın daha az efor sarf etmesini sağlamak için, medikal muhasebe biriminin ve medikal muhasebe çalışanının daha da uzmanlaşması gerekmektedir. Bu amaçla bu alanda çalışacak uzman kişilerin yetiştirilmesine imkân sağlanmalıdır. Bu alanda çalışacak personel vasıfsız kişilerden seçilmemelidir. Bu nedenle gerekirse bu alanla ilgili meslek yüksekokullarında bölümler açılmalı ve sisteme yetişmiş personel istihdamı sağlanmalıdır. Bununla beraber sağlık hizmetleri eğitimi veren bölümlerde medikal muhasebe dersleri konulmalıdır. Böylece medikal muhasebenin teorik kısmı ilgili okullarda öğretilecek, pratik kısmı ise özel sağlık hizmeti sunucularınca takviye edilebilecektir.

Ülkemizde özel sektörde yataksız tedavi kurumları olan ayakta teşhis ve tedavi hizmetleri de önemli bir paya sahiptir (Yurdadoğ, 2007, s. 607). Ayaktan teşhis ve tedavi kurumlarının (ATT) SGK ile daha verimli iletişim halinde olmaları için medikal muhasebe biriminin uzmanlığı önem arz etmektedir. Bu nedenle de bu alana daha fazla ve önemle eğilmelidir. Özel hastane sayısının yanında ATT'lerin de her geçen gün sayısının arttığı göz önünde bulundurulduğunda, medikal muhasebe çalışanına duyulan ihtiyaç daha net görülmektedir.

Farklı kurumlarca zaman zaman medikal muhasebe seminerleri verilse de medikal muhasebe ile ilgili henüz yapılmış bir çalışma olmaması, bilinirliğinin artırılması ve öneminin daha iyi anlaşılması için daha fazla araştırma yapılması önerilmektedir.

Üniversitelerde sürekli eğitim merkezleri aracılığıyla bu medikal muhasebe eğitimlerinin daha aktif bir şekilde verilmesi sağlanmalıdır.

SGK tarafından ÖSHS'lere kesilen cezaların yıllara göre toplam tutarını yayınlaması önerilmektedir. Böylece medikal muhasebede çalışması gereken personelin donanımlı ve mevzuata hakim personel olması gerekliliği anlaşılacaktır.

Kaynaklar

Çelikay, Ferdi - Gümüş, Erdal (2011). Sağlıkta Dönüşümün Ampirik Analizi (Empirical Analysis of Transformation in Health). *Journal of the Faculty of Political Science*, 66(3), 55-92.

Çiftçi Aytekin, A. Gamze, Ç - Aytekin, Sinan. (2010). Türkiye'de Sağlık Hizmetleri ve Kamu Sağlık Harcamalarının Finansmanı. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 163-184.

İstanbuluoğlu, Hakan - Güleç, Mahir - Oğur, Recai (2010). Sağlık Hizmetlerinin Finansman Yöntemleri, *Dirim Tıp Gazetesi*, 85(2), 86-99.

Karakaya, Mevlüt, (2004). Maliyet Muhasebesi, Gazi Kitapevi, Ankara, 5. Baskı

Kaya, Neval (2008). Sağlık Yöneticilerinin Sağlık Hizmetleri Finansmanına ve Sunumuna Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi. Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans tezi Tezi, Ankara.

Lamba, Mustafa - Altan, Yakup - Aktel, Mehmet - Kerman, Uysal (2014). Sağlık Bakanlığı'nda Yeniden Yapılanma: Yeni Kamu Yönetimi Açısından Bir Değerlendirme. *Amme İdaresi Dergisi*, 47(1), 53-78.

Memişoğlu, Dilek - Kalkan, Buğra, (2016). Sağlık Hizmetlerinde Yönetişim, İnovasyon ve Türkiye, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(2), 645-665.

Mutlu, Ayşegül (2006). Küresel Kamusal Mallar Bağlamında Sağlık Hizmetleri ve Çevre Kirlenmesi: Üretim, Finansman ve Yönetim Sorunları, *Maliye Dergisi*, 150, 53-78.

Orhaner, Emine (2006). Türkiye'de Sağlık Hizmetleri Finansmanı Ve Genel Sağlık Sigortası, *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi* 1(1), 1-21.

Tatar, Mehtap (2011). Sağlık Hizmetlerinin Finansman Modelleri: Sosyal Sağlık Sigortasının Türkiye'de Gelişimi, *Sosyal Güvenlik Dergisi*, 1 (1), 103-133.

Uğurluoğlu, Ece - Özgen, Hacer, (2008) Sağlık Hizmetleri Finansmanı ve Hakkaniyet, *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 11(2), 133-160.

Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 26, Sayı 2, 2017, Sayfa 1-13

Yıldırım, H. Hüseyin - Yıldırım, Türkan, Erdem, Ramazan (2011:). Sağlık Hizmetleri Finansmanında Kullanıcı Katkıları: Genel Bir Bakış ve Türkiye İçin Bir Durum Değerlendirmesi. *Amme İdaresi Dergisi*, 44(2), 71-98.

Yurdadoğ, Volkan (2007). Türkiye’de Sağlık Harcamalarının Finansmanı ve Analizi, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 591-610.

<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5502.pdf> Erişim Tarihi: 17/08/2016, 15:10.

http://www.saglikaktuel.com/d/file/201162_sayili_genelgenin_guncel_hali.pdf Erişim Tarihi: 21/06/2016, 19:41

<http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/internet> Erişim Tarihi: 12/09/2016, 13:12

http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1095, Erişim Tarihi: 22/11/2016: 14:20

http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1095, Erişim Tarihi: 19/10/2016, 15:40

www.tkhk.gov.tr/Dosyalar/fbe20e30670d4428a52464ccddfe8779.pptx, Erişim tarihi: 18/06/2016, 16:15